

14^ο μάθημα.

- Αυτογνωσία
- Αυτοαντίληψη
- Ορισμός των Όρων αυτών.

Αυτογνωσία-Αυτοαντίληψη.

- Ο άνθρωπος συχνά προσπαθεί να δώσει απάντηση στο ερώτημα «ποιος είμαι», με στόχο να γνωρίσει πλήρως τον εαυτό του. Η έννοια του εαυτού σχετίζεται με τις έννοιες της αυτοαντίληψης και της αυτογνωσίας. Ο τρόπος που αντιλαμβάνεται τον εαυτό του πηγάζει από τις αξίες, τα συναισθήματα, το γνωστικό του υπόβαθρο και έχει άμεση σχέση με τη συμπεριφορά του και την εξωτερίκευση του συναισθηματικού του κόσμου.

Παραδείγματα.

- Το παράδειγμα του Οδυσσέα
- Το παράδειγμα του Ηρακλή
- Το παράδειγμα του μαιευτικού Σωκράτη (οριστικοί και επαγωγικοί λόγοι).

Αυτογνωσία-Αυτοεικόνα.

- Αυτογνωσία σημαίνει γνωριμία και επίγνωση των αντιδράσεων του εαυτού. Είναι η γνώση που έχει το άτομο για τη συμπεριφορά του, τις στάσεις, τις αξίες, τις πεποιθήσεις και τα συναισθήματά του.
- Αυτοεικόνα είναι το τελικό αποτέλεσμα της σύνθεσης της αυτογνωσίας με την αυτοαντίληψη.

Τι σημαίνει στον 21^ο αι αυτογνωσία και αυτοαντίληψη.

- Το Καντιανό παράδειγμα.
- Ο άνθρωπος πλέον προσδιορίζεται:
- Σε σχέση με καθολικές αρχές (a priori)
- Σε σχέση με εμπειρικές αρχές (a posteriori)
- Η διάπλαση Ηθικής προσωπικότητας (το θέμα της Κατηγορικής προσταγής).

Άρα.

- Τα κομμάτια του εαυτού μου:
- Σκέπτομαι
- Ενθυμούμαι
- Γνωρίζω
- Διάπλαση Ιδεών
- Διάπλαση Ηθικών και Αισθητικών Αξιών.
- Ο Εαυτός είναι το σύνολο των Ιδεών οι οποίες διαπλάθουν τον Ηθικό χαρακτήρα.

Παράδειγμα.

- Δώσετε ένα παράδειγμα στο οποίο διαπιστώνετε ότι είσθε ένα ξεκαθαρισμένο Εγώ διότι πράττετε συνδυάζοντας μία Ιδέα και την συνεπαγομένη Αξία.
- (π.χ.Ο Πέτρος επειδή υιοθετεί την ιδεαλιστική άποψη της ζωής αρνείται μία αμειβομένη θέση διότι αντίκειται στα πιστεύω του).
- Ο Ιάκωβος ως ιεραπόστολος αρνείται το χρηματισμό διότι αντίκειται στις αρχές του).

Ερώτημα:

- Κατά πόσο σήμερα το Εγώ μπορεί να παραμείνει ένα άθροισμα Ιδεών και Αξιών (σε μία εποχή χαοτικής υλιστικής αντιμετώπισης των πάντων όπου η ευδαιμονία και το life style απλά απαιτεί συναίνεση άλογη).

Το παράδειγμα του Αριστοτέλη.

- Η διπλή φύση του Όντος: λογική και άλογη.
- Η λογική ως σύνολο ιδεών, αξιών, οδηγεί στην καθ'έξιν συμπεριφορά, δηλαδή στην Ηθική συγκρότηση του Ανθρώπου.
- Το Εγώ αντιμετωπίζεται ως η συνειδητή και βάσει αρχών σκέψη και βίωση του Εγώ.
- Το παράδειγμα της μεσότητας.

Μελέτη περίπτωσης.

- Ποιες ιδέες και αξίες συγκρότησης του ατομικού σας Εγώ θα συνδυάζατε ώστε να λάβετε απόφαση για το παρακάτω ζήτημα: πρέπει να παρευρεθώ σε συνέντευξη πολύ σημαντικής δουλειάς: όμως την ίδια στιγμή με χρειάζεται η Μητέρα μου στο νοσοκομείο (η γνωστή σύγκρουση καθηκόντων του Κάντ).
- Ο άνθρωπος ως Εγώ αυτογιγνώσκεται και αυτοαντιλαμβάνεται και καταλήγει στο ότι είναι Εγώ ως σύνολο νοητικών και ηθικών αρχών).

Νοητικές και ηθικές αρχές.

- Εκ του Πλάτωνος:
- Ισορροπία
- Συμμετρία
- Δικαιοσύνη
- Εξέλιξη
- Ενδελέχεια
- Σκοπός
- Οσιότητα-σωφροσύνη-σοφία-ανδρεία (εκ του όλου σύμπαντος προς τον άνθρωπο).

ισορροπία-δικαιοσύνη.

- Ως εσωτερικό εγώ: πνεύμα ψυχή σώμα
- Ως εξωτερικό εγώ: οι Άλλοι, ο Θεός, η φύση
- Ως συμπαντική οντότητας: εγώ, το άπειρο, το πεπερασμένο.

Παράδειγμα.

- Ως εγώ αυτοπροσδιορίζεσθε ως άθροισμα ισορροπίας (πνεύματος ψυχής και σώματος) ώστε συνειδητά να πράττετε αναλόγως σε σχέση με τους Άλλους τη Φύση το Θεό. Δυστυχώς ο καλύτερός σας φίλος σας προδίδει: πώς θα αντιδρούσατε;

Rogers.

- Σύμφωνα με τη θεωρία του Rogers, η αυτοαντίληψη αποτελεί στοιχείο του φαινομενολογικού πεδίου του ατόμου - του συνόλου των αντιλήψεων του για τον κόσμο - που διαμορφώνεται κατά τη συναλλαγή του ατόμου με το περιβάλλον. Η φαινομενολογική προσέγγιση εστιάζει στο νόημα και τη σημασία που αποδίδει το άτομο στην εξωτερική πραγματικότητα και στις εμπειρίες που βιώνει.

Αυτοαντίληψη-αυτοεκτίμηση.

- Εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι η αυτοαντίληψη (self - concept) είναι η γνωστική ή περιγραφική διάσταση της έννοιας του εαυτού (αυτοεικόνα - self-image), ενώ η αυτοεκτίμηση είναι η αξιολογική - συναισθηματική διάσταση (αυτοεκτίμηση - self-esteem) ή σφαιρική αυτοαξία - (global self - worth) (Φλουρής, 1989).
- Ο άνθρωπος ως σύνολο γνωσιολογικών και αξιακών αρχών (ο άνθρωπος είναι σκέψη και ήθος).

Το πρόβλημα του ωφελιμισμού.

- Άρα: πράττουμε ηθικώς όταν οι πράξεις μας στηρίζονται σε ιδέες οι οποίες γεννούν αξίες:θα θυσιάσθουμε διότι έχουμε συγκεκριμένες ιδέες που οδηγούν σε αξίες. Αλλιώς είναι στείρος ωφελιμισμός.

Παραδείγματα:

Προσπαθείτε να είσθε «καλός» άνθρωπος:

Γιατί;

A) επειδή οι ιδέες σας οδηγούν σε ανάλογες πράξεις

B) επειδή δεν μπορείτε να κάνετε αλλιώς

Γ) ώστε να έχετε ανταλλάγματα.

Άρα...

- Το Εγώ αυτογνωρίζεται ως σύνολο ιδεών και αξιών, αυτόεκτιμάται ως τηρών αυτή τη σύνδεση ιδεών και αξιών.
- Γιατί θα γινόσασταν ηγετικό στέλεχος μιάς επιχείρησης, ή πρόεδρος μίας οργάνωσης, ή πολιτικός ηγέτης;

Το πρόβλημα του παραδείσου...

- Το θρησκευτικό Εγώ πράττει κινούμενο εκ του Θεού ως τέτοιου ή λόγω της ανταμοιβής της Βασιλείας των Ουρανών (η ανταμοιβή του Παραδείσου στις μονοθεϊστικές θρησκείες, των Ηλυσίων Πεδίων στις συμπαντικές θρησκείες).

Ανασκόπηση.

- Αναφέρετε ένα παράδειγμα όπου δεν έχετε συνειδητοποιήσει τον ωφελιμιστικό τρόπο συμπεριφοράς σας (φέρομαι καλά στους μαθητές μου για να γίνω διευθυντής;).